

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 39 (1995-1996)

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-17-6

BRNO 1999

PŘEHLED VÝZKUMŮ 39 (1995-1996)

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: ps@iabrno.cz http://www.iabrno.cz/3ca.htm
Odpovědný redaktor:	PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla
Na titulním listě:	Římská bronzová kolínkovitá spona z Mušova
Kresba:	Lubomíra Trávničková
Tisk:	Bekros
Náklad:	350 ks

Publikace neprošla redakční ani jazykovou úpravou.

Published by:

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

All rights reserved.

© 1999 by the Authors and IA AS CR Brno.

počátku střední doby bronzové. V této době četnost výskytu prasete domácího výrazně předčí výskyt tura domácího, jemuž navíc může počtem pozůstatků konkurovat kůň (*Equus caballus*). Navíc jen z tohoto období se na této lokalitě dochovaly kosti psa domácího. V mohylovo-lužickém horizontu se vyskytují kosti tura a prasete opět rovnoměrně. Některé kosti nesou stopy antropogenních zásahů.

Jaroslav Peška, Mojmir Bém, ÚAPP Olomouc

Resumé:

Olomouc-Slavonín (Bez.Olomouc). „Horní lán“. Bronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

OLOMOUC-SLAVONÍN (okr.Olomouc)

„Horní lán“. Neolit (ml.fáze kult. s VK), eneolit (KKA), doba bronzová (SMK, KLPP), střední doba hradištní, novověk. Sídliště a pohřebiště. Záchraný výzkum.

V trati „Horní lán“ pokračoval v roce 1996 archeologický výzkum z předcházející sezóny, a to na místě budoucího supermarketu Jednota a autocentra Ford. Celkově bylo v tomto roce prozkoumáno na ploše asi 3 ha 554 objektů z období pravěku až novověku.

Plocha odkrytá v roce 1996 nenavazuje bezprostředně na výzkum roku 1995, nachází se však ve vzdálenosti několika desítek metrů severním a severovýchodním směrem, a to na stejném svahu výrazného návrší se sklonem k jihu a západu do údolí potoka Nemilanky.

Během výzkumu bylo zjištěno, že hustota osídlení je nejvyšší v jižní a západní části zkoumané plochy, zatímco k severu a východu se postupně pozůstatky osídlení vytrácejí. Proto bude mít značný význam výzkum roku 1997, který propojí plochy odkryté v uplynulých dvou letech.

Archeologické objekty byly zahlobeny do horizontu nevápnité sprašové hlíny, místy však na povrch (po skrytí ornice) vystupovaly i pliocenní jíly s vysráženými železitými konkréciemi.

Identifikace lokality v mapě: ZM ČSR, 1:10 000, list 24-22-19, v okolí bodu s koordináty: 239 mm od Z sekční čáry a 43 mm od J sekční čáry. Nadmořská výška objektů: 230 - 232 m.

Nejstarší zjištěné osídlení náleží sídlišti kultury s vypíchanou keramikou. V této sezóně byl objeven úplný půdorys nadzemního domu (B/96) a několik sídlištních jam. Spolu s loňskými nálezy tvoří tato lokalita největší koncentraci obytných objektů této kultury na Moravě. Podobná stavba byla zjištěna jen v Pavlově (okr.Břeclav).

Nadzemní dům kúlové konstrukce a obdélníkového půdorysu byl orientován delší osou ve směru SSZ - JJV. Severní kratší strana byla vymezena mělkým základovým žlábkem, vnitřní konstrukci domu tvořily 3 příčné řady po 3 kúlech, poslední z nich byla současně jižní stěnou stavby. Delší stěny byly tvořeny hustší řadou relativně slabších kúľ. Bezprostředně na západ od domu se nacházel nepravidelný hliník menších rozměrů (cca 2,5 x 3,5 m) a sídlištní objekt s ohněm přepálenou kamennou destrukcí a devíti sekundárně použitými zmotěrkami z navětralé zelenošedé droby. Absence keramiky v objektu nedovoluje jeho bezpečné datování do období kultury s vypíchanou keramikou.

Z období středního eneolitu se podařilo odkrýt v SZ části plochy 2 sídlištní jámy s keramikou kultury s kulovitými amforami, a to hliník o Ø cca 6m a jámu ledvinovitého tvaru s mazanicovou destrukcí.

Do období eneolitu je možno zařadit i objev kostrového pohřbu ve skrčené poloze v sídlištní jámě (KKA?).

Doba bronzová je na nalezišti zastoupena největším množstvím objektů. Objeveny byly 3 kompletní půdorysy nadzemních domů (C,D,E/96), jeden půdorys částečně dochovaný (F/96) a další půdorys (A/96) na hranici zkoumané plochy, jeho výzkum však bude dokončen v roce 1997.

Dům C/96 byl po celém obvodu vymezen základovým žlábkem (o hloubce až 0,30m), stavba byla z vnější strany zesílena kůlovou konstrukcí (kůly v rozestupu 1,0 až 1,5 m). Vůči světovým stranám byl orientován delší osou od SV k JZ. Rozměry domu: 18 x 7 m. Vchod do domu byl zjištěn v jeho JZ kratší stěně. V interiéru domu byly v jeho ose zjištěny 2 kruhové zásobní jámy a několik menších objektů a kůlových jamek. První zásobnice se nacházela nedaleko vchodu, její $\varnothing$ činil 1,25m u dna, 0,60m u ústí, hloubka 1,20m. V jejím zásypu byla nalezena keramika, zvířecí kosti, hliněná závaží; ústí objektu bylo druhotně zavaleno silnými kusy mazanice (klenba pece?). Další zásobnice se nacházela v hloubi domu, její $\varnothing$ i hloubka činila cca 1,10m. U dna byla zjištěna koncentrace několika hliněných závaží. Nedaleko tohoto objektu se v úrovni podlahy domu nacházela mazanicová destrukce (otopné zařízení?) s několika menšími hliněnými závažími a keramickými střepy.

V téměř kolmém směru na dům C/96 navazovala další nadzemní stavba, tentokrát jen kůlové konstrukce (D/96). Vzhledem k tomu, že oba půdorysy se navzájem zcela respektují, lze již nyní uvažovat o existenci obou staveb ve stejné fázi existence sídliště. Rozměry kůlové stavby: cca 17 x 7,5m, orientace ve směru SZ - JV. V interiéru stavby bylo zjištěno jen několik kůlových jamek a malých objektů. Při úvahách o účelu této stavby je možno předpokládat její hospodářské využití.

Severozápadně od výše zmíněných staveb byly objeveny půdorysy dalších dvou domů kůlové konstrukce. Bližší z nich (E/96) měl rozměry 19,0 x 8,5 m a svým vnitřním vybavením se podobal hospodářské stavbě D/96. Jeho orientace však sledovala směr ZSZ - VJV. O něco dále se podařilo odkrýt část kůlové stavby orientované ZJZ - VSV. Je pravděpodobné, že svými rozměry i hospodářským určením bude shodná s domem D/96. K současnosti či časové návaznosti těchto staveb se před zpracováním veškerého materiálu nelze vyslovit. V jejich bezprostřední blízkosti byla zjištěna soustava mělkých žlábků se stopami po lehké vyplétané kůlové konstrukci (ohrady pro dobytek?).

Pravděpodobně na počátku mladší doby bronzové byl v areálu sídliště vyhlouben příkop, který prochází téměř jako přímka centrální částí plochy zkoumané v roce 1996, a to ve směru od severu k jihu. Příkop se jevil jako dvojitý, přičemž obě jeho paralelní linie se od sebe liší buď nepatrně svou hloubkou (10 - 50 cm) nebo se od sebe vzdalují, přičemž mezera mezi nimi činí až 1 m. V místech, kde příkop narušuje velký hliník (obj. 374) a přibližuje se bezprostředně k domu A/96 byl v tmavém zásypu příkopu nalezen bronzový brýlovitý závěsek. Z výplně příkopu bylo vyzvednuto větší množství keramických střepů a dalšího materiálu.

Pozůstatky pravěkého sídliště byly na přelomu 9. a 10. století porušeny velkomoravským hřbitovem, který překryl půdorysy výše zmíněných domů C/96 a D/96.

Celkem bylo objeveno 37 hrobových jam. V nich bylo zdokumentováno 18 koster dospělých jedinců a 7 dětských koster, navíc 2 dospělé kostry a 1 dětská ve fragmentárním stavu dochování. Prázdných hrobů bylo odkrýto 9 (z toho 2 dětské). Zachované kostry byly orientovány obvyklým způsobem, tj. hlavou k západu, obličejem a nohama k východu - pod azimutem 250° - 318°. Podle předběžného zhodnocení se zdá, že hroby netvořily řady ani

výrazné skupiny. Všechny hrobové jámy obsahovaly jen jeden pohřeb. Výjimku tvoří nálezová situace u hrobů H6 a H16, které byly dislokovány nad sebou pravděpodobně ve dvou různých hrobových jamách. Ve spodním hrobě byly zjištěny pozůstatky dřevěné rakve (?) podložené za hlavou a za patami zemřelého dvěma, resp. jedním přitesaným břevnem. K tomuto pohřbu náleží navíc vyzvednuté keramické střepy, železný nožík (?) a malý zlomek stříbrného gombíku (část mezi jeho očkem a vlastním tělem). Z výbavy dalších hrobů lze uvést 7 železných nožů, 2 železné sekery - bradatice, přičemž v hrobě H9 se objevily oba tyto předměty současně. V hrobě H26 byla v jeho východním rohu nalezena celá nádoba vejčitého tvaru s nálevkovitým ústím. Z dalších nálezů: hliněný korálek (H3), modré a žluté skleněné malé korálky (5 ks, H10), 2 bronzové náušnice u dospělé kostry v H18, jedna bronzová náušnice a jeden korálek v dětském hrobě H34 a konečně železné ostruhy s plotenkami v H25 (spolu s železným nožem).

Souhmě lze konstatovat špatnou až velmi špatnou dochovanost nalezených koster, která souvisí s půdními podmínkami na lokalitě.

Kulturní pestrost nálezů doplňuje 6 mělkých objektů ve tvaru obdélníkových hrobových jam, které na sebe navazovaly delší osou a byly buď zcela bez nálezů nebo s fragmenty zvířecích kostí (v jednom případě) či s nálezem redukčně pálené novověké nádoby s vleštovaným elipsoidním vzorem.

Jaroslav Peška, Mojmir Bém, ÚAPP Olomouc

Resumé:

Olomouc-Slavonín (Bez.Olomouc). „Horní lán“. Bronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

OTNICE (okr. Vyškov)

Bytový dům. Střední doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při výstavbě bytového domu v intravilánu obce, JV od kostela, byly narušeny dvě sídlištní jámy z období středodunajské mohylové kultury. Z prvního objektu pochází větší fragment soudkovité nádoby s plastickou lištou na podhrdlí. Z druhého objektu pochází několik nevýrazných střepů, které lze datovat nejspíše do stejného období.

Petr Kos, ÚAPP Brno

Resumé:

Otnice (Bez. Vyškov). Mittlere Bronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

PROSTĚJOV (okr. Prostějov)

Intravilán města - ulice Lidická a Školní. Komplex lidu lužických popelnicových polí. Sídliště. Záchranný výzkum.

V dubnu 1996 provedlo Muzeum Prostějovska v rámci dohledu na výstavbě rozvodu kabelové televize záchranný archeologický výzkum. Výkopové šachty porušily část dosud neznámého sídliště KLPP v prostoru ulic Lidické a Školní. Na mapě 24-24-12 (Český úřad geodetický a kartografický, 1981) lokalitu vymezuje bod 375 mm o Z s.č. a 3 mm od S s.č. Pod novodobými navážkami byly zjištěny celkem 4 objekty tohoto komplexu. Nalezený keramický materiál je datuje do pozdněbronzového období. Materiál je uložen v MPP pod př.č. 29/96 a inv.č. 090901-090927.

Pavčina Procházková, Muzeum Prostějovska v Prostějově